

Beischer-Matyó Tamás

MAGYAR ELECTRA

opera két felvonásban, hét képben

az opera szövege Bornemisza Péter
Tragédia magyar nyelven, az Sophocles Electrájából
című, 1558-ban megjelent játéka nyomán készült

szövegkönyv

I. felvonás

1. kép

A függöny azonnal felmegy. A színen a micénai (mükénéi) királyi palota trónterme. Gazdag mintázatú és borítású falak, ablakok. A királyi trónus fehér és színes virágokkal van felékesítve. Az egyik oldalon egy nagy teraszra nyílik a kilátás. Erősen alkonyodik. Ez Clitemnestra és Aegistus menyegzőjének éjjele.

Szolgálók és szolgák sürgölődnek, utolsó simítások a lakomához. A magas rangú vendégek (hölgységek és urak) az asztaloknál, vagy éppen a földön, szőnyegeken ülnek és várják a királyi párt. Először Aegistus érkezik, Parasitus kíséretében. Néhányan zajosan és feltűnően köszöntik. Körbe néz, majd bizalmasan félrevonja Parasitust.

AEGISTUS

Kicsoda hitte volna, hogy Agamemnonnak gazdag királysága ily hirtelen reám maradna! Ó, boldog szerencse, mely áldott vagy te! Egész Görögországot Agamemnonnak mind feleségével egyetemben bírom, gazdag urak, nagy fejedelmek, hatalmas királyok hozzám hallgatnak, erős várakkal, kincses városokkal nagy bőséges vagyok. Jeles vadászó-helyeim vannak, kincsem torkig vagyon, kiket sem fegyverrel, sem véremmel, sem verítékemmel, sem nagy fáradsággal nem kerestem, de csak könnyen találtam, könnyen ismét elköltöm.

PARASITUS

Úgy, felséges uram, úgy, lakjunk, meddig lakhatunk.

AEGISTUS

Ezentúl újudvart tétetek, mindeneket behirdettetek. Első gondom is az, hogy lantos, hegedűs, sípos, dobos, trombitás számtalan legyen, mindenek vigadjanak, ifjak örvendjenek, úgy szép személyek előttem táncoljanak. Mindeneket megvítatok, királyságom ezzel megmutatom, urakat ajándékozok, frissen mindent szereztetek. A palotákat vont arannyal, drága kárpitokkal, aranyos bársonyokkal mind bevontam. Ezt akarom: minden úgy féljen, úgy tiszteljen mint királyt. Ha Agamemnon nem tudott belőle élni: tudok én!

PARASITUS

Az nagy Istenre mondom, felséges uram, eszes ember vagy, egész tanács sem tudta volna ezt meggondolni.

Az ajtóban megjelenik Clitemnestra, díszes ruhában, követi két fiatal lány, mint kísérő. Mindenki nagy tisztelettel fogadja. Parasitus a fogai közt morog.

PARASITUS

Azmint látom, nem Agamemnon ez, fel tudja süvölteni az másét.

Clitemnestra üdvözlő néhány vendéget, végül megáll Aegistus előtt, meghajol és köszönti.

CLITEMNESTRA

Kévánom felségednek jó szerencsédjét és egészségét látnom.

AEGISTUS

Isten fogadja, jó Clitemnestra.

CLITEMNESTRA

Éltesse az Úristen felségedet nagyon sok esztendeig békességbe.

AEGISTUS

Mind veled egyetemben.

CLITEMNESTRA

ÉN eltétetem Agamemnonnak testét az koporsóba, immár tefelségednél több gyönyörűségem énnekem nincsen, én mindent tefelségednek kezébe ajánlok, úgy bír mindent, mint tulajdonát, úgy él, mint király, én csak felségedet szeretem, tudom, felséged is semmiben kedvem nem szegi.

AEGISTUS

Köszönöm, jó Clitemnestra, ily nagy hozzám való szerelmed, kiért viszontag szeretettel leszek hozzád. Te is úgy lakjál, mint királyné asszony, bírjad országot, mint szereted, parancsolj mindennek szabad akaratom szerint, ott járj, ahol tetszik, azt mívelj, azmi kedves. Senki semmitül meg nem tilt, én tied vagyok, te enyim vagy, minden, ami enyim, az tied, örülj, vígadj, asszonykodjál!

CLITEMNESTRA

Felségedbe nincs semmi kétségem, régen megismerem felségednek hozzám való szerelmét.

AEGISTUS ÉS CLITEMNESTRA

Ó, áldott nap!

Közben teljesen beesteledett, a hold és a csillagok fényesen ragyognak be a teraszon keresztül. Aegistus karját nyújtja

Clitemnestrának és leülnek a feldíszített trónusra. Táncosok jönnek, nők és férfiak, akik vad, pogány táncba kezdenek.

VENDÉGEK, SZOLGÁLÓK, SZOLGÁK

Haja, haja, jóllakom ma!

A tánc vége felé a már nem türtőzteti magát senki: sem a királyi pár, sem a vendégek közül bárki: megkezdődik a lakomával egybekötött orgia. Kiabálások, sikongatások, nyögések.

A két lány, aki Clitemnestrát kísérte, már a tánc közben is elkezdett incselkedni és játszatni Parasitussal, aki most megragadja őket a karjuknál fogva. Azok ijedten néznek a királynőre, de Clitemnestra és Aegistus egyáltalán nem törődik velük. Parasitus átöleli a lányokat.

PARASITUS

Haja, haja, jóllakom ma, víg uram, víg az szolgálja is! Most tizenkét király, hatvan zászlós úr udvarol előtte, pohárszékét gazdagon megrakatta, kincsét hordatja erősen, ajándékoz urakat. Nagy örömébe, vigasságába nincs kit el nem kérhetnének túle, de addig sürgölődöm még ma mellette, én is elcsalok valamit túle. Bárcsak amaz négy sing színarany láncot adná; mely frissen hágnék benne.

A lányok erre sikongatnak, Parasitus vidáman átöleli őket, majd ledönti őket a földre. Fügöny.

2. kép

A királyi palota kertje. Verőfényes, déli napsütés. A kert lenyűgöző hatást tesz színes virágaival, fáival, bokraival. A csodálatos, buja növényzet szinte mindent körbefon. Baloldalt egy oldalajtó a palotába, mely nincs messze, látszanak hófehér falai, mintás ablakai. A kert jobb felén egy díszes szökőkút áll, Poszeidón szoborral a közepén, körülötte márványpadok, stb.

Electra összegörnyedve hever a földön, egy pad mögött. Ez a menekülési pontja, a hely, ahová mindig visszahúzódhat, ha úgy érzi, veszélyben van.

A palotából mulatozás hangja szűrődik ki. Electra hívei, a Chorus tagjai rohannak ki a palotából felháborodva.

CHORUS

Ím, hatalmas Isten, az királyné asszony, Clitemnestra, mint dőzsől ott benn, latrával, Aegistusszal, tombol, vígad, örül erősen. (Észreveszik Electrát, odasietnek és körbeveszik.) Ne hagyd el magad, jó leányom, Electra!

ELECTRA

Ó, nagy Isten, Úristen ne hagyj, tekints reám, hogy hagysz ily méltatlanságot. Az én anyám elveszte engemet, elveszté nemzetségemet, ó, veszett asszonyállat, megölé atyámat, ó, gonosz nemzet, megszeplősíté az én édesatyámnak tiszta ágyát. Agamemnon, Agamemnon, mely híres, neves, mely gazdag, mely hatalmas király valál te!

CHORUS

Szerelmes asszonyom, Electra, édes asszonyom, mit gyötröd magad, mit keseregsz ily igen?

ELECTRA

Ó, atyám, atyám, én édesatyám, mint veszel te két förtelmes hitvány lator miatt, jaj, jaj, én is mint veszek! Senki nem kesereg terajtd, hanem csak a te elveszett leányod jajgat tégedet, jaj, jaj énnekem, éjjel-nappal könnyez az én szemem.

CHORUS

Ne hagyd el magad, jó leányom, Electra!

ELECTRA

Ó, ki keserű az én atyám halála!

CHORUS

Vajh, nagy Isten, szakasztanád nyakát ez gonosz embernek, ki miatt elvesze.

ELECTRA

Ó, megfojt, megfojt ez engemet...

CHORUS

...megfojt, megfojt...

ELECTRA

...hogy az én atyámnak tiszta ágyát undok ember megförtözi. Ez gyötör engem, ez fojt, ez keserít.

CHORUS

...keserít, keserít...

ELECTRA

Csak mosolyogja ezt az gonosz asszony, táncol örömeiben, vígad, dőzsöl, énnekem nagy keserűség szakasztja szívemet.

ELECTRA

Ó, ki keserves életem vagyon nekem.

CHORUS

...keserűség, keserűség... ...keser-
ves, keserves...

ELECTRA

Mint egy fattyat, úgy tartanak, senki
nem könyörül rajtam, sőt nagy árva-
ságomban fenyegetnek, gyötörnek,
kesergetnek...

CHORUS

...rajtam, rajtam... ...kesergetnek,
kesergetnek...

ELECTRA

...ily nyavalyámban átkoz az én
anyám, hogy mindéig ez sírásba sza-
kassza Isten nyakamat, ebbe vesszen
Isten. Vajh, vesztené Isten azt, az ki en-
gem ily keserűségemben nem szán!

CHORUS

Hadd járjanak ezek, jó Electra, hagyd
az Istenre az bosszúállást, megládd,
meg tudja büntetni, őfölsége sem siet,
sem késik, de mihent akarja, mindjárt
meglöli.

*Electra visszakuporodik a helyére, a Chorus
mellette állva marad. A függöny lassan ösz-
szemegy.*

3. kép

*Ismét a palota kertje. Electra és a Chorus ha-
sonló pozícióban vannak, mint az előző kép
végén: Electra összegörnyedve a padja mö-
gött, a hívei mellette állnak, védelmezőn-vi-
gasztalóan. Valami azonban történt: eltelt
húsz év.*

*Minden elhanyagolt, a gyomnövények sza-
badon burjánzanak, látszik, hogy senki sem
gondozza a kertet. A szökőkút száraz, régi
algafoltok virítanak rajta. A padok néme-
lyike már letört, megrepedt. A palota egykor
hófehér falai rozsdanyomoktól és enyészettől
omladoznak.*

CHORUS

Úristen, könyörülj az szegín nyomo-
rult leányon, hallgasd meg kiáltását.
Mert az ő szeme éjjel-nappal meg nem
szűn nagy könnyhullatástúl.

Chrisothemis jön.

CHRISOTHEMIS

Mit sírsz, édes néném mindörökké, mit
jajgatsz, mit kesergesz így igen?

ELECTRA

Vajh, te bolond leány, bizony jobb
volna, ha te is kesergenél.

CHRISOTHEMIS

Mit használnék vele? Látja az Úristen
szívem állását, mely keserűségbe va-
gyok, hiszed-e, hogy én is nem sírhat-
nék, nem kiálthatnék? De többet vesz-
tenék vele, hogynem mint nyernék.
Nem ké-kénytelen annak kell enged-
nem, azki kezébe vagyok?

ELECTRA

Ó, ki nagy bűn édesatyádról elfeled-
kezned, és a te dögös anyádnak szolgál-
nod! (*indulatosan*) Nem ezt fogadtad
vala énnekem, hanem mindenbe együtt
kesergenél velem; de nemhogy
kesergenél, de engem is meg akarnál til-
tani; nemhogy atyám mellett támadnál,
lám, te is reá voltál. Hopp, mely kelle-
mes bánat ez, kellemes sírás. Együtt
tobzódol az latrokkal, külön-külön

étkekbe gyönyörködöl, énnekem meg csak az kinyérben sincs, azki vagyon, az is keserű méreg.

CHRISOTHEMIS

Édes néném, ezből nem illik pirongatnod. Mert én kicsinységemtől fogva anyámhoz szoktam, azt kell mívelnem, azmit parancsol.

ELECTRA

(*durván*) Meglőlte zsák foltját, elmehetsz anyáddal, költs te is nevet reád, hogy atyádnak árultatója voltál.

CHORUS

Csudálkozom, jó asszonyom, rajtad, hogy nem hagysz békét efféle szónak. Nem ládd-e, jódat akarja ez neked?

CHRISOTHEMIS

Ha tudtam volna, hogy megharagudjék, feléje sem jöttem volna. Látja Isten, szánom. Jószándékból jüvék hozzá, hogy jól gondolna magára, mert bizony gonoszul jár.

ELECTRA

Gonoszul? Ne gondolj te énreám!

CHRISOTHEMIS

Én nem gondolok, de Aegistus gondol, jobb volna, ha felserkennél. Mert gonosz szándékba hozád.

ELECTRA

Isten vesztené ez hitván latrot, kigondolá szegín atyámat ez világból, tudom, hogy engem sem szeret.

CHRISOTHEMIS

(*a Chorus*hoz) Csak Isten mentett ma téged, hogy a király mind el nem vagdalt.

ELECTRA

Miért?

CHRISOTHEMIS

(*újra Electrához*) Mert anyád igen reád haragította, de elejbe esett, hogy itthon ne bántson, hanem vigyen el ki szeme elől oly helyre, hol soha napfényt ne láthass. Azért Istenre esküvék, mihent az ebéd felkel, mindjárt vadászat örvével kimegyen, hogy teneked keressen helyet. Azért meddig ő megjő, csak addig leszen az te életed, ha magadra nem gondolsz.

ELECTRA

Mit tettem én az latornak, hogy az én véretem is ki akarja színi?

CHRISOTHEMIS

Ő nem bántana, de az nagy kiáltásodat nem tűrheti, nem tűrheti...

ELECTRA

Ha én nem kiáltanám ez nagy méltatlanságot, még az föld is kiáltana, de nem szánom az én atyámért halálomat. Jaj, nem feledkezhetem Orestesről, bizony elfeledkezett ő énfelőlem. Vajh, Orestes, Orestes, Orestes, hogy nem tudál megjöni? Ó, arám, édes arám, elkésel, elkésel, elkésel...

CHORUS

Hagyd el azt, édes asszonyom, meghozza az Úristen.

ELECTRA

Késő dolog, nem bízom immár benne.

CHORUS

Nem siet, nem késik az Isten.

ELECTRA

Meghalok én addig.

CHORUS

Megtart az Isten.

A palota felől mozgolódás hallatszik. A zajra Chrisothemis megijed és ki akar szaladni a színpadról. Magával vinné Electrát is, de nem sikerül neki. Electra ellöki magától és dacosan áll. Aegistus siet ki a palotából, a nyomában Parasitusszal.

AEGISTUS

Nyergeljenek lovat, hallod-e, Parasite!

Parasitus elsiet. Aegistus hirtelen fordultában szembe találkozik Electrával. Hosszan és vadul néznek egymás szemébe. Parasitus lohol vissza, de egy pillanatra ő is megtorpan a jelenet láttán.

PARASITUS

(zavartan, de később egyre magabiztosabban) Megnyergelték, felséges uram, az lovat. Fúdd, pecér, fúdd az kürtöt, gyűljenek össze az ebek.

Aegistus kiszakasztja magát Electra tekintetéből és nagy dühvel kisiet. Parasitus utána. Chrisothemis a színpad közepén marad, tanácstalanul.

CHORUS

Lehetetlen dolog, hogy az Úristen az ő árváiról elfeledkezzék. Megmenti az nyomorultakat, elveszti az kevélyeket, felemeli az szegényeket.

Electra egy darabig még áll, aztán lassan odasétál egy különleges színpompájú, óriási virág mellé, szinte összeolvad vele. Tekintete teljesen kifejezéstelen, halálos nyugalom árad belőle, szórakozottan nézegeti és simogatja a virágok leveleit, szirmait.

Talán ennek köszönhető, hogy a palotából kísétáló Clitemnestra csak Chrisothemist veszi észre. Kezében áldozati eszközök.

CLITEMNESTRA

(Chrisothemishez) Immár húsz esztenedeje, hogy bánat az én szívembe nem esett volt, nagy kedvemre, nagy gyönyörűségemre éltem.

Clitemnestra gyöngéden magához húzza Chrisothemist.

CLITEMNESTRA

Ím, ez éjjel annyira elrötenek álombomba, nem tudok hova lenni, ugyan reszketek ijedtembe, csak valami veszedelmet ne jelentene, kitűl Isten oltalmazzon. Mintha az Agamemnon az másvilágról megjött volna, és az ő királyi pálcáját, kit most Aegistus hordoz, az földbe függesztette volna, és az pálca oly szélesen ágait kiterjesztette volna, hogy egész Micena tartományt belepte volna. Édes leányom!

CHRISOTHEMIS

Hallom, asszonyom.

CLITEMNESTRA

Édes leányom, vidd el ezeket atyád kopersójához, áldozzál vele. *(Chrisothemis azonnal indulna, de Clitemnestra visszatartja egy pillanatra.)* Hallod-e? Mit sietsz? Electrát is lásd mentedbe, mit csinál...

Chrisothemis Electrára pillant, akit Clitemnestra még mindig nem vesz észre; nem mer szólni neki és kisiet. Clitemnestra tovább sétálgat, amikor hirtelen megjelenik előtte Electra; ijedtében felsikolt.

ELECTRA

Legyen hála az Úristennek, ugyan megkönnyebbülék szívemben, hogy ez fertelmes asszonyi állatnak félelmét hallám, kit nem méltó, hogy anyámnak mondjak, mert lám, ez volt minden undokságnak, förtelmességnek kútfeje, kinek bizonytalansággal hiszem, el kell immár veszni.

CLITEMNESTRA

Tudom mi marja beledet, nincsen most honn Aegistus, szabadon móralsz alá s fel, ha honn volna, bizony veszteg ülnél, mint egyébkor. Ez illik-e leányhoz? Így tisztelsz te engem? Ezt kell-e anyádon méltatlan mívelni? Nem tagadom, azkit én míveltem, mert méltán míveltem, mert az én édes leányomat, kit leginkább szerettem, ilyen százon nem adtam volna, mint te vagy, elveszté tülem ez gonosz ember. Ez szegény ártatlan vérnek halálával másnak kellett magát. Illett ez agg latornak oly szép virágért meghalni. Mert nagyobb keserűségem volt énnekem vele, hogynem mint neki. Én szültem véres verítékemmel, én tartottam nagy keserűséggel, nagy nyughatatlansággal! Azért én töttem, én töttem, nem tagadom senki előtt, mert megérdemlette...

ELECTRA

Megmondom én, miért vesztetted el az én atyámat. Mert mindörökké telhetetlen valál az nagy bujaságban! Ő nem bocsátott szádra, mert féltette tisztességét, te azért, hogy latroddal kedven lakhassál, elvesztéd, elvesztéd szegínt, kit nem adtam volna ilyen ezeren, mint te vagy! De ha igaz ember vagy, micsoda az oka,

hogy ennyi ideig meg nem jobbítád életedet? Ha méltán ölted volna meg is az én atyámat, nem kellett volna azért magad megkisebbiteni, nem kell vala nemzetségednek hírét, nevét elvesztened! Nem kell vala az hitvány latorral, Aegistusszal együtt lakoznod. Ezt dicserném-e én? Ezért tiszteljelek-e téged? Ha jámbor volnál, tisztelnélek mint anyámat, de mint ilyen fertelmest, embernek sem tartok. Ó, édes Orestesem, hozzon meg az Úristen!

CLITEMNESTRA

Ó, Isten vesztetted, ördög leány, Szent Asszony úgy segítsen, fizetsz ezért, mihent Aegistus megjő!

ELECTRA

Vajha megjőne, bosszút állana rajtad!

CLITEMNESTRA

Ha emberségem nem nézném, tudnám, mit kellene mívelni.

ELECTRA

Ne nézd bár emberséged, mert régen elvesztetted. Ha éntülem lehetne, kész volnék még ma ezen kezemmel az nyakadat kitekerni...

CHORUS

...a... ...a...

Clitemnestra ráront Electrára, és nagy erővel, durván többször is megüti. Electra védekezik, de csak kisebb sérüléseket tud okozni az anyjának.

CLITEMNESTRA

Vesztegy, ereggy innét, Isten-vesztett!

Electra a földre esik, Clitemnestra tovább bántalmazza, majd hajánál fogva megragadja és úgy is megüti többször. Electra

utána fel sem tud kelni, minden véres lesz, csak a Chorus segítségével vánszorog el valahogy a pad mögé.

Clitemnestra lassan, megvetően végignézi rajtuk, majd elfordul tőlük és gőgösen fel emeli a fejét.

CLITEMNESTRA

Hatalmas Isten, ki uralkodol mindene-
ken, hallgasd meg az én imádságomat,
hogy az én álmom, ha jót jegyez, teljék
énreám, ha pedig gonoszt, kérlek tége-
det, szakaszd az én gonosz akaróim
nyakát bele. Kiknek igyekezeteket törd
meg, és énnekem adj segítséget, hogy
minden jószágomat bírjam békességbe,
és az én urammal, Aegistusszal mégis
lakhassam sok esztendeig nagy gyö-
nyörűségemre. Ezt ha nekem megadod,
téged hatalmas Istennek tartlak.

Clitemnestra bevonul a palotába. Függyöny.

II. felvonás

1. kép

*Agamemnon király síremléke. Nagy, egy-
kor pompázatos építmény, ívekkel, nagy be-
járattal. Bent Agamemnon király hatalmas
bronzkoporsója. Mostanra a hely teljesen el-
hagyatott lett, a vadnövényzet mindent be-
lepett. A homályba veszve látszanak a kirá-
lyi palota körvonalai. Távolabb, egy friss
sírhalomnál fiatal lány gyászol.*

GYÁSZOLÓ LÁNY

Ó, nyomorult ember, kicsoda boldog-
talanabb énnálamnál, kinek seholy

semmi gyámola nincs. Nagy keserű-
ségre, árvaságra szült volt az én anyám.
Sem atyám, sem anyám, sem atyámfia,
sem barátom, seholy senki nincs, ki ve-
lem jól tenne.

*A lány meghajol a sírnál és eltávozik. A
Mester jön Orestesszel.*

MESTER

Édes fiam, Orestes, az Úristennek te
nagy hálaadással tartozol, hogy árvasá-
godban gondot viselt, és szép ajándéki-
val szeretett, híred-neved ez világon ki-
terjedt, szép termeted, jó vitézséged,
urak és királyok közt kedves életed.

ORESTES

Ófelségének mint teremtőmnek nagy
hálát adok minden velem való jótéte-
ményéről. De, édes Mesterem, miért
tőn most kegyelmed erről emlékezetet?

MESTER

Azért, hogy megértenéd, minemű ke-
gyelmessége volt őneki tehozzád.

ORESTES

Minemű volt, édes Mesterem?

MESTER

A te atyád, Agamemnon király volt,
nagy hatalommal bírt, igen jámbor,
nagy eszes és kegyelmes volt. Im már jó
korbeli ember vala, hogy Trója alá ha-
dat hirdetnének, oda nagy tisztességgel,
mint királynak illik, elkészüle, akkor te
bölcsőbeli gyermek voltál. Meddig
atyád hadakozott, addig az te anyád
Aegistusszal, az te rokonoddal össze-
adja magát. Ez két lator atyádra tanács-
koznak, hogy mihent megjöne Trója
alól, mindjárt elvesztenék.

ORESTES

Ezt, édes Mesterem, hallottam ezelőtt is, de soha nem értettem így nyilván.

MESTER

Atyád mihent megjüve, nagy lakodalmat szereznek, estve, vacsorán jól megreszegítik, önnönmaga anyád egy bárdal fejét vötte. Immár húsz esztendeje, hogy Aegistushoz adta magát, az atyádét mind eltékozlották, az községet eldűlták. Elnyomorodtak, elkeseredtek szegények, csak tebenned egyedül Isten által vagyon minden bizodaljuk.

ORESTES

Kegyetlen asszony az én anyám, hogy azt merte mívelni. Engem ki küldött volt ide Strophiusnak, hogy feltartson?

MESTER

Az te kegyetlen anyád, hogy szegín atyádat elveszté, téged is el akart rökkeneni. Mert mind félt ezen, hogyha te felnőnél, atyád haláláért bosszút állnál. De az te nénéd, Electra, mikor eszébe vötte volna anyád incselkedetit, az bölcsőből elorza, és titkon, nagy sírva énhozzám hoza, kére ezen a nagy Istenért, úgy viselném az te gondod, mint régi szolgált uramnak gyermekének. Én azért nagy röttegve által sieték Strophiushoz, itt őnála mely szorgalmatossággal, mely nagy szeretettel viseltem az te gondod, te magad, jó fiam, bizonyságom lehetsz.

ORESTES

Úgy vagyon, édes Mesterem: kitől, ha az hatalmas Isten éltet, mindörökké meg akarok emlékezni.

MESTER

Ezt azért mondám, hogy megemlékezésnél a te szegín, nyomorult népeidről, immár igaz ideje volna az te atyád halálát megtorlanod.

ORESTES

Erről, édes Mesterem, én magam is nagy sokat gondolkodtam, de egyebet rajta nem találtam, hanem hogy te magad először kémlenéd meg atyám házát. Tudom, hogy ennyi időtül fogva nem láttak, meg sem esmérnek. Azért, ha neked tetszik, menjél.

MESTER

Kész vagyok mindenre.

ORESTES

Ha jóváhagynád, ezt adnám tanácsul: hogy magad meg ne jelentenéd, de tetetnéd, hogy Phoceus-beli tartományból Phanoteus küldött volna követségül; most vélek nagy barátságot tartanak, könnyen meghiszik követséged. Édes Mesterem, költsed haláloamat, hogy már az kocsiról nyakam szakadt volna, és az úton volnának az holttestemmel, hogy atyám koporsójába vinnék temetni, és téged elől elbocsátottak volna örömet mondani. Ezt ha hallják, örömökbe semmit nem vigyáznak.

MESTER

Bizony, ez énnekem is igen tetszik, hiszem, az Isten vezérlett téged erre, hogy teáltalad az förtelmeseket megbüntesse. De én elmegyek, azmint én tudom, szorgalmatosan gondot viselek reá, te járj az te dolgodba.

A Mester elköszön Orestestől. A távolból, mint egy álombeli visszhang, hallatszik még a fiatal lány hangja.

GYÁSZOLÓ LÁNY

Ó, nyomorult ember, kicsoda boldogtalanabb énnálamnál, kinek sehol semmi gyámola nincs. Nagy keserűségre, árvaságra szült volt az én anyám. Sem atyám, sem anyám, sem atyámfia, sem barátom, sehol senki nincs, ki velem jól tenne.

Eközben Orestes odamegy Agamemnon sírához, elővesz egy kést, hosszú hajából levág egy nagy tincset, majd ráveti a koporsóra. Ezt néhányszor megismétli, amíg egészen rövid nem lesz a haja. Letérdel, és elkezd imádkozni.

ORESTES

Örök, mindenható Úristen, kinek irgalmas szeme nagyon minden nyomorultakon és rettenetes ostora minden vakmerő, fertelmes emberen, könnyörögök teneked, én édes Istenem, ha teneked kedves, vígy be békességgel országomba, és mutasd meg az én kezemnek általa, hogy te az bűnért bosszúálló Isten volnál. Jelentsd meg hatalmasságodat, hogy te ily kicsiny szolgálódnak általa megverhedd az felfuvalkodott, hatalmas királyt, kiért én tégedet mindörökké tisztellek és szolgállok, mint uramat Istenemet.

Orestes is eltávozik. Rövidesen Chrisothemis tűnik fel, kezében a Clitemnestrától kapott áldozati eszközökkel. Nekilát az áldozatnak. Először a síremlék bejáratánál hanyatt fekszik, úgy imádkozik némán. Majd felkel, és bemegy a kapun. Ekkor észreveszi a szétszórt hajfürtöket.

CHRISOTHEMIS

Orestes! Orestes! Orestes eljő! Édes Electrám, Orestes megjő!

Lélekszakadva elszalad, hogy a hírt megvigye Electrának. Fügöny.

2. kép

A királyi palota egykor pompás trónterme. Az idő és a dorbézolás ezt a helyiséget sem kímélte. Clitemnestra unottan tesped a trónján, néhány szolgáló a sérüléseit ápolja, mások legyezgetik. Az udvarhölgyek unatkoznak. Egyszer csak megjelenik az ajtóban a Mester. Megáll, és szertartásosan meghajol.

MESTER

(az udvarhölgyekhez) Halljátok-e szép leányok, az Agamemnon király házat tudjátok-e melyik?

UDVARHÖLGYEK

(szintén szertartásosan válaszolnak) Ím, ez az, jó uram.

MESTER

Honn-e az királyné asszony?

UDVARHÖLGYEK

Ihon jó, elejbe mehet kigyelmed.

Clitemnestra meglepődik a Mesteren, gyanúsán méregetni kezdi, majd felkel trónjáról. A Mester odamegy hozzá, térdet hajt, feláll és megszólítja.

MESTER

Adjon Isten jó napot felségednek.

CLITEMNESTRA

Fogadj Isten, jó atyámfia, mi járatban vagy?

MESTER

Felségednek hívséges barátja, Phanoteus minden atyafiságát és szomszédbarátságát ajánlja. Felségednek, ím levelet küld. Azt értem uramtúl, hogy felségednek ennél nagyobb öröm nem lehet.

CLITEMNESTRA

Beszéld el, jó atyámfia.

MESTER

Egy szóval megmondhatom felségednek. Orestes megholt.

CLITEMNESTRA

Kicsoda?

MESTER

Orestes.

CLITEMNESTRA

Megholt?

MESTER

Meg.

CLITEMNESTRA

Az Orestes?

MESTER

Így vagyon, felséges asszonyom, azmint mondom.

CLITEMNESTRA

Az én fiam? Igazat mondasz-e?

MESTER

Mint engem látsz, úgy higgye felséged.

CLITEMNESTRA

Isten embere voltál te; de ha tudod beszéld meg, mint lött halála.

*Közben egyre több szolgáló és szolga sziváro-
rog be a terembe. Közülük egy-kettő elro-
han, hogy megvigye a hírt Electrának.*

MESTER

Mikor az görög vitézek Delphusba já-
tékot hirdettek volna, Orestes is fel-
készüle, kinek minden vitézlő szer-
száma csudálatos ékes volt, ő maga is
termetével, öltözetivel, vitéségével
minden vitézek közt megmondhatatlan
díszes volt. Trombitát fúvának, ki-ki
kocsijára ragada, hogy vitéségeket
megmutatnák. Vitéz Orestes is tíz kocsi
vitézekkel egy rendbe áll, ő maga
legközépen volt. Mihent trombita
zendüle, egyszersmind megsújták az
lovakat, mint az szél, úgy mentek, az
por csaknem az eget ütötte, kiáltás, si-
koltás volt nagy, az kocsik peregtek,
csikorogtak, törtek erősen. Serényked-
tek az vitézek elöl egymást haladni, ő is
bizony váltig gyorsolkodott. De az go-
nosz szerencsének mit tehet ember?
Mikor azért az hátulsó kocsisnak délceg
lovakai volnának, elragadják, és nagy seb-
bel kezdik hordozni, a sok kocsinak
mindjárt esze kezdé veszni, egymásba
kezdének akadozni. Az Orestes lovai is
megrémülének, ropp, úgy ütközék az
első kocsiba, mindjárt szegín hanyatt
esék az lovak lába közibe, az gyeplő az
kezére kötélőszett volt, hordozni kez-
dik az széles mezőn az lovak, törték,
szaggatták annyira szegínt, hogy egy
barátja is az ő személyét meg nem es-
mérte. Az én uram, Phoceus-beli
Phanoteus jól tudta, felségednek ezzel
nagy kedvet szerzene, engem elöl el-

küldött, hogy megmondanám felségednek, hogy az úton volnának fiad, Orestes testével.

Az elbeszélés közben megérkezik Electra, aki meghallja a számára lesújtó hírt.

CLITEMNESTRA

Legyen hála Istennek, meghala ellenségem, nincs immár kitűl röttegek. Lám, kegyelmes az Isten, essél egyszer vagy kétszer térdre előtte, mindjárt megbocsátja bűnödöt, mint most énnekem. *(örömben táncolni kezd)* Ím, csak egyszer könyörgék neki, mindjárt oly nagy örömet ada, kinél jobbat soha nem kívánnék. *(hirtelen abbahagyja)* De jer, jó atyámfia, velem. Illik, hogy ily örömondásodért nagy ajándékot végy tőlem.

A Clitemnestra és a Mester eltávoznak. Electra dermedten áll. Fügöny.

HANGOK A TÁVOLBÓL

Jaj, nagy Isten, mint szakada magva ez nagy királyságnak! Meg kell halnunk mindnyájunknak. Jaj, jaj.

3. kép

Ismét a kertben vagyunk. A Chorus tagjai próbálják rendbe hozni a kárt, amit Electra és Clitemnestra dulakodása okozott. Hiába, a kert amúgy is utolsó napjait éli. Electra eryedten fekszik a helyén, szinte élet nélkül.

ELECTRA

Orestes, Orestes, miért hagyál el engem? Ó, szívem, lelkem, Orestes, mint család az te édes nénédet! Mely sokszor

biztattál leveledbe engemet, hogy megmentenéd az én árva fejemet, de lámcsak, hiába bíztam tebenned. Mert soha nem sietél hozzám, ím mint vesztet magadat. Jaj, arám, édes arám, Orestes, ki hitte volna, hogy erre jusson a te ügyed, ki vélte volna ily szörnyű veszedelmed? Örültem, mikor hallottam egészségedet. Nagy szorgalmatossággal éjjel-nappal esedeztem teérted. Nagy óhajtvá vártalak tégedet. Mikor eszembe jutottál, minden keserűségem elmúlt énnekem. Azt hittem, hogy örömmel ölelgesselek tégedet, reményltem, hogy minden kínom megkönnyebbül tebenned, de elnehezede nagy keserűségembe. Méznél édesbnek tartom vala az te jöveteledet, de minden méreknél keservesebb az te jelenvaló voltod. Mert kiáltok tehozzád, de nem hallgatod meg az én beszédemet, panaszkodom előtted, de nem felelsz énnekem. Meghalál, szívem, Orestes, ó, egyetlenem, hova legyen immár az te Electrád, kinél óhajtsón, kitűl várjon segítséget? Lám, nem szólsz énnekem, nem vigasztalsz engem, elhagyál teljességgel. Jaj, elveszek immár, jaj, jaj lelkem, Orestes!

Chrisothemis jön, nagy örömmel.

CHRISOthemis

Ha, ha, ha, örömbembe mind futottam. Semmit, édes néném, ne bánkódjál, jól adja az Úristen az mi kívánságunkat.

ELECTRA

Hagyj békét, az Istenért, vesszél előlem.

CHRISOTHEMIS

Mi lölé ezt, hogy csak szómat sem akarja meghallgatni?

CHORUS

Gonosz hírt hallott.

CHRISOTHEMIS

Édes néném, senkinek semmit ne higgy, mert megtekinti immár az Isten az mi nyomorúságunkat. Oly bizonynyal higgyed, mint engem látsz, megjő az Orestes!

ELECTRA

Megbolondultál-e? Tartsd dolgod, ne kesergess, jó Chrisothemis.

CHRISOTHEMIS

Bizony, igazat mondok, édes néném. Szememmel láttam az atyám koporsójánál nagy bizonyjelet.

ELECTRA

Csak álmodozol te most.

CHRISOTHEMIS

Halld meg csak, te magad is igaznak mondod. Mihent szegín atyánk koporsójához juték, minekutána hanyatt borulván könyörögtem volna, az koporsót megkerülém, egy ifjú ember áldozatja vagy rajta, szép gyenge férfiú hajait felül reárakta, és az áldozattal mind széllal meghintette, kit jól tudom, hogy miközülünk senki nem mívelt, de vélem, hogy Orestes dolga, és hiszem ebből, hogy nem messze vagy. Azért, édes néném, semmit ne keseregj, mert nem mindétig egy állapotban az szerencse, egy szempillantásban mind örömrre fordulhat szomorúságunk.

ELECTRA

Csak hiába vagy látásod, mert megholt.

CHRISOTHEMIS

Jaj, veszek, jó néném, ki mondá?

ELECTRA

Az, ki szemével látta halálát. Még ma az hamvát is elhozzák.

CHRISOTHEMIS

Ó, egyetlenem, bátyám, hogy sohasem tudál az te véreidhez jőni!

ELECTRA

Chrisothemis, nincs kibe bízunk, mert megholt az Orestes. El kell vesznünk, ha más módon reá nem gondolunk.

CHRISOTHEMIS

Mondd el csak, édes néném, mit akarsz.

ELECTRA

Jó húgom, az tolvaj latort, az Aegistust, veszed el valamiképpen, vagy öld meg...

CHORUS

Tisztos beszéd ez tetűled, ez illik-e hozzá?

CHRISOTHEMIS

Édes néném, nem szégyenled-e mondani, nem ládd-e, tisztos bolondság, amit beszélsz. Mihez való bíztodba míveltetnéd ezt; leányok vagyunk mi, nincs nekünk arra erőnk. Talán az Isten idő múlva más módon fordítja.

ELECTRA

Nem bolondság az, mi megmaradásunkra való tanács.

CHRISOTHEMIS

Sőt, ez volna veszedelmünkre. Elmegyek, el be anyámhoz, mert én teveled meg nem alkudhatom.

ELECTRA

Nem alkudhatol, mert atyámnak árulóit akarod tiszteltetni. De jobb nekem meghalnom, hogynem mint azt míveljem. Azért elmehetsz nagy békével anyádhoz, szolgálj nekie.

Chrisothemis elindul kifelé, Electra vágyakozva követi lépteit. Chrisothemis lelassít, hirtelen visszafordul, odaszalad Electrához. Megölelik egymást hosszasan. Lassú függöny.

4. kép

A királyi palota főbejárata. Most látszik csak igazán, hogy a pompás palota teljesen lepusztult, az enyészet és a halandóság érzete járja át minden követ. Electra mereven áll, körülötte a Chorus tagjai. Némán gyászolnak, várják Orestes hamvait.

Komor, hallgatag férfiak érkeznek. Orestes gyászmenete. Díszes, nagy urnát hoznak. A férfiak között van Orestes is.

ELECTRA

Mit keres kigyelmetek?

ORESTES

Az Agamemnon király házát.

ELECTRA

Megtalálta kigyelmetek, mert ez az.

ORESTES

Menjetek be tehát, jó asszonyok, mondjátok meg, hogy az Agamemnon

király fiának megégett testét hozzuk ím, ez edényekbe, kit be kellene mutatnunk királynak és királyné asszonynak.

ELECTRA

Jaj, mennybeli Isten, bizony ezek az szegín Orestes hamvát hozzák. Ez edényekbe vagynak-e, jó uram?

ORESTES

Mind az vagyon ezekbe, jó leány.

Electra odamegy és ügyetlenül átöleli a nagyméretű urnát. Szinte észrevehetetlenül, teljesen megsemmisülve, érzelmek nélkül mondja:

ELECTRA

Micsoda vagy te én ölembe: csak por, hamu, semmit nem használhatsz énnekem. Nem így küldélek én ki tégedet. Mikor az te gonosz anyád előtt nagy titkon elhoztalak az bölcsőből, ugyan röpdössz vala kezembe. Akkor is nagy keserűséggel csókolgattalak tégedet, mert nehezen váltam meg tetűled, de féltettelek az te gonosz anyádtúl, azért nagy remínséggel küldettelek ki tégedet, hogy te lennél atyádért bosszúálló.

Orestes felismeri nővérét és azonnal közbe-vág:

ORESTES

Ne jajgass, jó leány. Nem hagy az Isten!

ELECTRA

(mint fent) Ideje volna immár, de azokibe bíztam, azt is nem hozá meg.

ORESTES

Meghozza őfelsége, ne bánkódjál azon.

ELECTRA
(*mint fent*) Ha megholt, ihon kezembe
vagyon az pora hogy hozhatja meg?

ORESTES
Nincs semmi gondja.

ELECTRA
(*felnéz Orestestre*) Tudom, mert elve-
szett.

ORESTES
Isten oltalmazza attúl.

ELECTRA
Mitúl, édes uram?

ORESTES
Hogy Orestes elveszett volna.

ELECTRA
Tehát?

ORESTES
Jó egészsége vagyon, legyen hála Isten-
nek!

ELECTRA
Ki vagy te, jó uram?

ORESTES
Megtudod még ma!

ELECTRA
De mondd meg, szerelmes uram.

ORESTES
Tedd le tehát az edényt kezedből, mert
semmi az. Csak hiába sírsz, nincs semmi
nyavalyája.

ELECTRA
Ne csalogass, jó uram!

ORESTES
Nézz e gyűrűre! Ezt te küldted jelül
neki, erről megesméred.

CHORUS
A!

*Electra dermedten áll, csak sokára tud meg-
szólalni.*

ELECTRA
Mit kesergetsz, édes lelkem, hogy nem
szólsz. Ó, én édes vérem, te vagy az én
gyönyörúségem! Te vagy az Orestes,
jól esmérlek, ez bélyegről is megesmé-
rem. Ó, nagy örömömbé hova legyek,
most születtem ez világra. Kész vagyok
immár meghalni, pedig Isten elhozott,
édes arám.

Orestes csitítani próbálja, mindhiába.

ORESTES
Vesztég immár, jó néném, ím megjöt-
tem immár.

ELECTRA
Látlak, nagy szerelmem, örül az én lel-
kem tebenned! Téged egyedül óhajtot-
talak. Ó, nagy gyönyörúségembe hova
legyek, örömömbé lecsordul az könny-
ű szememről.

ORESTES
Vesztég immár!

ELECTRA
Ez az én egyetlenem...

ORESTES
Vesztég immár!

ELECTRA
...az Orestes! Ó, szívem, édes arám,
Orestes, jókor hozott az Úristen, mert
ez mai nap kellett volna nekem elvesz-
nem! Aegistus ma ment ki, hogy az én
veszedelmemre helyet keressen. Ó, Is-
ten, Isten, áldd meg ennek kezét! Jaj,
egyetlenem, meghalok érted örö-
mömbé.

*A Mester jelenik meg a palota ajtajában.
Fojtottan és dühösen szól.*

MESTER

Vajh, bolond emberek, csak Isten oltalmazott, hogy el nem vesztettétek magatokat. Az ti nagy örömmel való zenebonátokat mind meghallják az várba. Ha bennetek nem mentettek volna, szinte gonoszul jártatok volna, azért hagyjatok békét az sok beszédnek. Azmivel sietni kell, nem kell azt halogatni.

ORESTES

Mint esméred ott benn az dolgot?

MESTER

Legyen Istennek hála, az mi részünkre jól vagyon.

ORESTES

Azt alítják-e, hogy megholtam?

MESTER

Úgy hiszik, mint egy angyal szavát.

ORESTES

Örülnek-e igen? Hogy mondnak?

ELECTRA

Kicsoda az, édes arám?

ORESTES

Nem esmered-é?

ELECTRA

Nem jut eszembe.

ORESTES

Ez az, ki kezébe bíztál volt, ez tartott fel engem.

ELECTRA

Az én atyámnak hűséges szolgálója...

MESTER

Az én hűséges szolgálatom megjelenik ezután, most arról nem illik szólnunk, mert az sok szólásba sok idő múlik. Jobb, ha dolgunkhoz látunk.

Orestes és a Mester leemelik az urna tetejét, különböző fegyvereket húznak elő belőle. A többiek ugyanígy tesznek.

ORESTES

Maradjatok ti itt kinn. Mi Isten hírével menjünk be.

Mindenki bemegy a palotába, Electra egyedül marad híveivel.

ELECTRA

Hatalmas Isten, könyörgök tenedek, ez mai nap mutasd meg az én arám keze által, hogy te volnál röttenetes bosszúállója ez bűnnek, és csak te volnál az tebenned bízóknak kegyelmes szabadítója!

CHORUS

Hatalmas Isten, könyörgünk tenedek! Hatalmas Isten, könyörgünk tenedek!

A palotából rémült kiáltás hallatszik.

CLITEMNESTRA HANGJA

Tolvaj, tolvaj! Hol vattok? Lám, senki nincs az én szolgálóimban! Jaj, jaj, jaj!

ELECTRA

Hallod-e, Chorus, hogy kiált valaki?

CHORUS

Hallom, édes szívem, asszonyom, talán szinte most ütök, mint dobbana.

ELECTRA

Hallgassza!

Clitemnestra szalad ki támolyogva a palotából, talpig véresen. Nyomában Orestes, a Mester és még néhány férfi. Orestes kardja véres. Utolérik, rárontanak, Orestes tovább kaszabolja. Clitemnestra meghal. Alighogy végeznek a gyilkossággal, máris zaj hallatszik kívülről. Aegistus és Parasitus jönnek. Aegistus igen vidám.

AEGISTUS

(Electrához) Hol vagynak az Phoceus-beli követek, kik az Orestes testét hozták? *(Electra hallgat.)* Neked szólok, barom! *(észreveszi az idegeneket)* Ti jöttetek-e Stropheustúl?

ORESTES

(fagyosan) Mi jöttünk.

Aegistus vak örömeiben semmit se vesz észre, a földön fekvő halottat Orestesnek véli.

AEGISTUS

Ez-e az Orestes?

ORESTES

Lásd meg!

AEGISTUS

Meg sem esmérem szegínt.

ORESTES

Nyúlj hozzá csak, talán megesméred.

AEGISTUS

Parasite, hívjad csak az királyné aszszonyt, nézzen ő is fiára.

ORESTES

Közel állasz hozzá. *(Lábával felfordítja a holttestet.)*

AEGISTUS

(Hirtelen ráismer Clitemnestrára.) Jaj, jaj, mi dolog ez?

ORESTES

Mit röttegsz? Kitül félsz?

AEGISTUS

Árulók a házba!

ORESTES

Ne siess, király!

AEGISTUS

Te vagy-e az, Orestes?

ORESTES

Jó próféta voltál, de nem tudtál magadra gondolni.

AEGISTUS

Jaj, elveszek!

PARASITUS

Én magam fejét veszem az árulónak, mondtam én, hogy megsiratja még az királyságot. Jöszte!

AEGISTUS

Szolga, te is rám vagy-e?

ORESTES

Hallgass, hallgass!

AEGISTUS

Csak egy szót...

Parasitus felkap egy követ és azzal üti Aegistust. Orestes irgalom nélkül szúrja-vágja, ahol éri. Aegistus meghal. Orestes, Parasitus és a többi férfi bemennek a palotába, nyilván azért, hogy a többiekkel is végezzenek, akik hűségesen szolgálták Aegistust és Clitemnestrát. Bentről izgatott és rémült hangok hallatszanak ki. Néhanyan kiszaladnak, látjuk, amint lemészárolják őket.

Electra ott marad a holttestekkel. Először csak áll, nézi őket, majd tombolva, őrgöngve kezd játszani velük. Tépi, cibálja, rángatja

azokat. Chorus és a Mester egy ideig dőbentben nézik Electrát, majd lefogják, csitítgatják. Electra tovább küzd, vergődik a kezeik között, végül a kimerültségtől lerogy, és csak bámul maga elé. Talán a holttesteket nézi. A Chorus tagjai Electra köré gyűlnek, megpróbálják felrázni a kábulatból, hiába.

MESTER

(félíg magának, félíg a közönségnek szól)
Az szegény árvát, ím, behozám jószágába, igaz, elég munkával, elég fáradtsággal. Ő is minden igyekezetit elvégezte: országába immár szabadon uralkodhatik. De igen félek, hogy ez is, mint az több atyjafiai, el ne veszesse magát. Mert ez ház mindörökké rakva volt veszedelemmel. Bizony, nagy csudálatos dolog, hogy tulajdon fia édesanyját megölje! De hiszem, az nagy Isten vakította meg ezeknek szíveket, hogy az ő nagy sok gonoszságokról, kevélységekről, bujaságokról, tobzódásokról megfizetnének, mert soha nem akarának véget vetni nagy undokságoknak.

Közben sötét árnyak gyülekeznek mindenfelől, lassan eltűnik a fény és megsűrűsödik a sötétség.

ÁRNYAK

A! A!

MESTER

Ez az, ez az, ki az én belemet furdalja, ettől féltem ezt is: hogy ő is bolondságába elveszti magát. De bemegyek hozzája, jó tanácsot adok nekie, hogy erősen megőrizze magát ez veszedelmektől, jámbor és tiszta életű

legyen, igazán és kegyelmesen éljen, ha úgy nem akar járni, mint az ő elei.

ÁRNYAK

A! A!

A Mester hátrafordul, és kisétál a színpadról.

A Chorus tagjai egyre szorosabban fogják közre és óvják Electrát a növekvő sötétségtől és a közeledő árnyaktól, akik már szinte az egész színpadot belepik. Csaknem teljes a sötétség.

ÁRNYAK

Electra!

CHORUS

Ne hagyd el magad, jó leányom, Electra! Ne hagyd el magad, jó leányom...

ÁRNYAK

Electra! Electra! Electra!

Már csak egy kis fény pislákol valahol, nem látni, honnan. Majd az is kialszik. Fügöny.

AZ JÁTÉKNAK VÉGE